Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Вибрає не той,
хто голосує,
а той,
хто підраховує голоси.
Вождь усіх народів

№ 42 (304)
11 листопада
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПРОТЕСТ

ЗАХИСТІМО СВІЙ ВИБІР!

Дві акції у День української писемності та мови – на захист свого вибору й мови – злились у спільний протест проти влади й існуючого режиму, проти виборчих фальсифікацій, політичного злодійства, нищення духовності нації.

На майдан перед будинком облдержадміністрації і обласної ради та перед обласною виборчою комісією біля покладених наметів зібрались сотні представників «Свободи», «Просвіти», «Батьківщини», «Нашої України»... У руках вони тримали лозунґи «Ні виборчим фальсифікаціям та політичному злодійству!», «Захистимо українську мову – захистимо майбутнє України!», «Україна – не колонія!», «Ганьба провладним хруням!» та інші. Очільники «Свободи» Олег Тягнибок, Олександр Сич, Василь Попович, представники з Коломиї, Косова наводили десятки фактів фальсифікацій волевиявлення людей, починаючи від формування виборчих комісій, висування кандидатів у депутати, підготовки й організації самого процесу голосування.

Чого варті лише виявлені у досі не відомій нікому друкарні «Кубекс», якій чомусь доручили друкування бюлетенів, понад двісті тисяч запакованих і підготовлених для вивезення фальшивих бланків. Уже тоді представники «Свободи», «Батьківщини», «Нашої України» вимагали від прокуратури порушення кримінальної справи проти голови ОВК О. Пилип'юка для з'ясування мотивів його рішення щодо залучення до такої важливої справи друкарні «Кубекс». Однак прокуратура відмовила, що, на думку багатьох, зокрема, свободівців, є ознакою того, що обласна прокуратура була задіяна в системі фальсифікацій. А коментування представниками МВС факту друкування фальшивих бюлетенів дає підстави вважати, що й органи міліції були втягнені у спланована систему фальсифікації виборчого процесу. Масове ж затягування остаточного підрахунку голосів стало фінальною ланкою фальшувань. Адже коли бюлетені перебувають невідомо де і невідомо під чиїм контролем, то їхня достовірність під великим сумнівом.

Результати підтримки «Свободи» були штучно занижені, до того ж, більш ніж на вісім відсотків, наголошували промовці на протестному мітингу. Приклад цього – перемога у Галицькому в/о № 7 поета Ярослава Ткачівського. Після тиску на голову ТВК на підставі фальшивих актів і суперечливих свідчень і рішення Івано-Франківського окружного адміністративного суду голоси були перераховані й перемогу віддали іншому кандидату. Це дає підстави вважати, що й судова система була включена в процес фальсифікацій, ішлося на мітингу.

– Сьогодні мало б бути свято української мови, а ми змушені ось тут, на майдані, відстоювати своє право вибору й захищати державну мову від намагань режиму знищити її, – наголосив у своєму виступі голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький. **– Нинішня влада вкрала в народу все – його матеріальні, соціальні блага, а тепер намагається відібрати і свободу вибору, вбити його дух.** І в цьому їй допомагають, як їх називали в дорадянські часи, провладні хруні. Їхнє зрадництво і плазування перед коритом, що веде до здачі національних інтересів чужинцям, мають бути засуджені й відкинуті. У політику потрібно повернути чесність, моральність, патріотизм...

Промовець навів приклад фальшування на виборах у Долинському районі, на одному з округів якого він балотувався в депутати, а його прізвище чомусь було внесене в бюлетень зовсім іншого виборчого округу, де за нього й голосували... А представник ВО «Батьківщина» Василь Бойчук закликав до єднання в Народному Комітеті захисту України, бо боротьба за правду, за утвердження незалежності, за українську мову триває.

В ухваленому протестувальниками зверненні до Президента, Верховної Ради, ЦВК та Генпрокурора поставлена вимога визнати вибори в Івано-Франківській області недійсними і провести повторні вибори. За виявленими фактами порушити кримінальну справу на голову ОВК, розглянути питання про доцільність перебування на посадах обласного прокурора, начальника УМВС, голови Івано-Франківського окружного адмінсуду...

Та влада не захотіла чути народ. Ніхто з владоможців так і не вийшов до людей. Натомість була команда не допустити учасників мітингу до чиновницьких кабінетів. При спробі зайти в приміщення облдержадміністрації і зустрітися з представниками влади, щоб передати їй вимоги мітингувальників, сталася сутичка з беркутівцями. Внаслідок інциденту декілька пікетувальників були травмовані. Ось така місцева влада! Що ж – яка в Києві, така й у нас...

Богдан ВІВЧАР

ВИБОРИ-2010

ПРЕТЕНДЕНТІВ БАГАТО, ГОЛОВА – ОДИН

Підсумки голосування за кандидатів на посаду міського голови Івано-Франківська (%).

Віктор Анушкевичус – 27,20;
Юрій Соловей – 22,48;
Ігор Прокопів – 14,50;
Руслан Марцінків – 9,72;
Володимир Балагура – 4,98;
Богдан Федьків – 4,98;
Василь Бойчук – 3,94;
Віктор Козачок – 1,11;
Павло Андрусяк – 0,92;
Ліліана Сімонович – 0,75;
Михайло Ільницький – 0,45;
Микола Ладовський – 0,45;
Володимир Бачкур – 0,41;
Євген Романишин – 0,34;
Руслан Коцаба – 0,29;
Віталій Цапович – 0,29;
Михайло Жураківський – 0,25;
Ярослав Гулик – 0,24;
Мирослав Гулик – 0,17.

Отож міським головою вдруге обрали Віктора Анушкевичуса.

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

І СЛОВО, І ПІСНЯ...

З 1997 року з ініціативи «Просвіти» в Україні почали відзначати День української писемності та мови. До цього свята в області, окрім виходу в ефір 15-хвилинного просвітянського вісника «Дзвони Просвіти» на обласному радіо і тематичного випуску тижневика обласної «Просвіти» «Галицька Просвіта», в обласному Народному домі «Просвіта» відбулися урочистості. Просвітянський магазин «Українська книгарня» організував тематичну виставку друкованої продукції. Місцеве видавництво «Просвіта» підготувало до друку брошуру вчителя-просвітянина з Верховинщини Михайла Кочергана «Загадкова Гуцульщина».

На зустрічі в Народному домі перед іванофранківцями і гостями міста виступив голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький. Серед інших мовних проблем він від імені просвітян краю висловив обурення тим, що Міністерство освіти і науки України фактично відмовилося від участі у Міжнародному конкурсі української мови імені Петра Яцика. Щороку в ньому брало участь до п'яти мільйонів школярів, студентів, учнів профтехосвіти, курсантів і слухачів військових навчальних закладів. Цей престижний і популярний мовний марафон відбувався в понад двадцяти країнах світу.

На закінчення урочистостей відбувся концерт колективів художньої самодіяльності й окремих виконавців обласного Народного дому «Просвіта» й осередку «Молодої Просвіти» Галицької академії і переможців обласного конкурсу патріотичної пісні. Особливо багато щирих аплодисментів пролунало на адресу юної виконавиці – вихованки Клубу обдарованих дітей при Народному домі «Просвіта» Вікторії Бриндзей. Хоч слід відзначити всіх, хто взяв участь у цьому дійстві.

Михайлина БОДНАР,
завідувач культурно-масової роботи
Івано-Франківської обласної «Просвіти»

ДО ХРОНІКИ ВНУТРІШНЬОЇ ОКУПАЦІЇ

БОРОТЬБА ЯНУКОВИЧА З ГОЛОДОМОРОМ

4 жовтня 2010 року Президент Янукович видав указ щодо Національної премії України ім. Тараса Шевченка, яка визнана найпрестижнішою нагородою за творчу роботу в галузі культурного розвитку в Україні. Указ загалом не помітили, за винятком, можливо, тих, хто продовжує чекати гіршого від Віктора Януковича. Нові президенти України реґулярно редаґують процедурні питання, що стосуються нагороди. Наприклад, Віктор Ющенко вніс у нього зміни після правління Президента Кучми.

Одначе Віктор Янукович пішов за рамки процедури. Правда, у грудні 2007 року Президент Ющенко розширив тематику для розгляду творів, висунених на нагороду Шевченка, додавши до положення про Національну премію такий текст: «у тому числі твори, які висвітлюють тему голодомору 1932–1933 років в Україні». Виходить, це було серйозною проблемою для Віктора Януковича, який указом з 4 жовтня окреслив такими, що втратили чинність доповнення «Про додаткові заходи щодо підтримки досліджень теми голодомору 1932–1933 в Україні». Указ Януковича не стосувався жодних інших тематичних питань.

Звичайно, ініціатива Віктора Ющенка мусить бути сприйнята як його особисте намагання з огляду на власне переконання конечності глибшого вивчення голодомору. Так само реакцію Януковича можна витлумачити як його особисту спробу підірвати цю ініціативу, тобто припинити розвиток вивчення голодомору.

Особиста боротьба Януковича з голодомором уже стала леґендарною в Україні і за її межами. Тиждень тому всупереч дипломатичному протоколу він навіть і не супроводжував прем'єр-міністра Канади Стівена Гарпера у Меморіал голодомору в Києві. Чи є все це просто улесливе запобігання перед Москвою?

Перший напад Януковича проти голодомору був учинений уже в день його інавґурації. Посилання на голодомор усунуте з президентського сайту. 27 квітня 2010 в Страсбурзі Янукович у Парламентській асамблеї Ради Європи заявив, що Україна («Ми») вважає неправильним і несправедливим розглядати голодомор як геноцид одного народу. Потім він приступив до заміни всіма шанованого Ігоря Юхновського на посаді голови Інституту національної пам'яті комуністом Валерієм Солдатенком, якого приналежність до партії сягає періоду Леоніда Брежнєва в СРСР і Володимира Щербицького в УРСР, і який навіть хизується тим, що він не відмовився від свого комуністичного членства і до цього дня. Солдатенко не тільки висловив свою оцінку, що голодомор не був геноцидом українського народу, але кілька разів відзначив, що до внесення у ВРУ підготовлений законопроект про скасування закону України з листопада 2006 року, який оголосив голодомор геноцидом.

Діяльність Януковича на заперечення голодомору є активною і нищівною. Якщо б він просто пасивно інтелектуально не погоджувався з тезою, що характеризує голодомор як геноцид, він не вчинив би так швидко видалення сайту посилання, він не зробив би особливі зусилля для демаршу в ПАРЄ і, звичайно, він би замінив Юхновського помірною інтелектуально кваліфікованою особою і не чіпав би дослідження голодомору при питаннях Національної премії імені Тараса Шевченка. В усіх випадках він вийшов поза рамки нормальної дії.

Протягом останніх кількох років Україна разом зі Світовим конґресом українців (СКУ) організовує в листопаді щорічне відзначення голодомору в приміщенні Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку. У цьому році СКУ не отримав у зв'язку з цим повідомлення від Постійного представництва України в ООН, як це було раніше. СКУ з власної ініціативи спробував замовити конференц-зал на сайті штаб-квартири ООН в Нью-Йорку для такої події. На жаль, після кількатижневих розмов і листування, економічна і соціальна рада ООН відхилила прохання СКУ мотивуючи тим, що голодомор не входить до її компетенції, і запропонувала СКУ шукати спонсорство держави-члена ООН. Слід зазначити, що головою департаменту з економічних та соціальних питань неурядових організацій є росіянин.

СКУ звернувся до України Постійний представник України в ООН, посол Юрій Сергеєв відповів: «Постійне представництво разом з окремими активістами українських організацій США вже кілька місяців веде підготовку комеморативного засідання в ООН для вшанування пам'яті жертв голодомору в Україні, як це робилося в попередні роки. Представники СКУ, УКК, СФУЖО, Українського народного союзу, Нової хвилі будуть запрошені на цей захід». На сьогоднішній день ніхто з СКУ, Українського конґресового комітету Америки, Світової федерації українських жіночих організацій або Українського народного союзу не включені у планування. Але, поживемо – побачимо. Надія вмирає останньою!

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

ТАК ДУМАЮ

ЗБРОЯ ПРОТИ НАЦІЇ

Парадокс – у незалежній Українській державі, за яку українці принесли величезні жертви, вчорашні неомарксисти – російські імперіалісти і яничари українського походження, які захопили владу над українським народом, – хочуть утвердити на нашій землі російську мову. Мова не утверджується, як би комусь хотілось, вона передається через традицію народу, від поколінь старших до молодших передається культура і цивілізація – продукти діяльності численних поколінь нації. Без такої передачі поступ людства був би неможливий, бо кожне нове покоління мусило б починати свій культурний розвиток спочатку, і людство, таким чином, залишалось би завжди в первісному стані.

Традиція в житті суспільства – це те ж саме, що пам'ять у житті окремої людини. Коли б вона забула все те, що вона сприймає і відображає у своїй свідомості, вона не було б людиною. В мові народу відображається його душа. Ще геніальний український педагог К. Ушинський писав, що мова – це скарбниця народу, в ній відображена природа, серед якої він живе, його вірування, світогляд, узагалі всі здобутки його культурного розвитку. Тому, на думку Ушинського, втрата мови для народу рівнозначна втраті своєї національності. Приблизно такої ж думки про мову і славетний український філолог О. Потебня. У своїй праці «Мова і мислення» він доводить, що між мовою і мисленням (і психікою людини взагалі) є міцний органічний зв'язок. Різниця між мовами полягає не тільки в тому, що вони мають різне звучання, а й у їхній семантиці, тобто в значені слів та речень. Слова, які в різних мовах визначають той же предмет, або те ж поняття, по суті, відрізняються одне від одного змістом, бо фіксують різні уявлення.

Про це згадую при думці про перші дні сибірської неволі, коли величезний львівський ешелон з невільниками 6 листопада 1947 р. зупинився під містом Кемеровом. Навколо я побачив лише землянки – це були житла робочого класу. А навесні нашу багатодітну родину перевезли в село (деревню) і там я побачив примітивне житло селян, яке звалося «ізбою». Чи можна його порівняти з українською хатою? Зі словом «ізба» поєднується уявлення про криту дошками дерев'яну будівлю. Біля неї, найбільш ймовірно, може рости береза, а переважно – ні дерева, ні квітки. Слово ж «хата» викликає уявлення про біленький будиночок, критий на той час соломою і оточений садочком і квітником. Тому, як каже Потебня, стислий переклад з однієї мови на іншу неможливий: можна лише приблизно передати думки й переживання іншомовної людини. Отже, в мові народу відображена душа його, яка формувалася серед природи, яка його оточувала, серед його традицій, світогляду, історії та побуту. Про це ж образно пише російський поет П. А. В'яземський: «Язик єсть ісповєдь народа: В ньом свєтітся єго природа, єго душа і бит родной».

Я прожив сімнадцять років у Сибіру з росіянами, працював з ними і вчився. До українців вони ставилися з розумінням, бо бідували при сталінському режимі так, як і ми, невільники, як і ми, ходили навесні на картопляні поля і збирали минулорічну картоплю на «лєпйошкі». Після смерті Сталіна, під час хрущовської відлиги, коли я вчився в гірничому технікумі, а згодом – у Томському політехнічному інституті, з боку студентів і професорсько-викладацького складу ми, галичани, відчували повагу, росіяни усвідомлювали, що нас привезли в Сибір за злою волею КПРС.

Кожен із нас розумів, що аґресивна душа не може творити етичну та естетичну мову. Російська мова відображає аґресивність душі, яка формувалась під час комуністичного режиму. Ось приклад. На початку підневільного життя в Сибіру я працював трактористом у колгоспі за 300 грамів куколю на трудодень. Голодував я і моя родина. Але найгірше я переносив матюки, а ще в бік Бога і Христа. Лаялись усі, від найменшого до найстаршого. Якось тракТор заглох. Приїхав п'яний бриґадир тракторної бриґади й почав мене лаяти в Бога і Христа. Я стояв, немов мою душу ошпарили. Наступного дня пішов в МТС до директора Ісака Цибулевського. Розповів йому про свої переживання. Він уважно вислухав і того ж дня бриґадира викликали в МТС. Що там було, не знаю, але його дружина увечері прийшла до моєї мами зі збанком молока і розповідала, як її Петро каявся і зарікся на все життя не лаятися і не вживати алкоголю. А зі мною після того поводився, як рідний батько.

Нещодавно дивився передачу російського телеканалу, в якій обговорювалась жахлива проблема російського народу, в якого в душі вже є «мат» і алкоголізм (від зачаття до могили). Але ж від душі формувалася мова, якою російський імперіалізм і його п'ята колона в Україні намагається знищити українську мову, яка пробуджує людину до християнської моралі, за якою має жити українське суспільство. У своїй державі й на своїй Богом даній благодатній землі.

Степан ПРИЙМА

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ТОРЖЕСТВО ШАХРАЇВ, чи ЩОСЬ НАМ ПОРОБЛЕНО...

«Єсть у революции начало, нєт у революции конца…» Ця крилата фраза за радянських часів мала означати, що все, пов'язане з революцією 1917-го, буде незмінним, що майбутні покоління ніколи не забудуть залпу «Аврори»… І коли «Союз нерушимий» розпався, «ліві» й далі сподівалися «годувати» народ старими ідеологічними догмами.

Та з Божою допомогою кінець революції таки настав. Нещодавно нардепи-комуністи внесли у Верховну Раду законопроект, який мав зробити 7 листопада державним святом. Плекали надію, що вдасться повернути «демонстрації трудящих» з червоними фанами і гучним «ура, таваріщі!». А за їхній проект назбиралося лише 29 голосів. З цього видно, що навіть найближчим приятелям комуністів по коаліції революційні ідеї «до лампочки». Причому не Ілліча, а зовсім в іншому розумінні.

І взагалі, дружба між червоними та біло-блакитними тріщить. Вибори до місцевих рад під корінь її підрізали. Комуністи на чім світ стоїть лають реґіоналів і звинувачують у махінаціях. Кажуть, що результати виборів голови Луганська не визнають, якби навіть переміг їхній представник, бо там було стільки бруду. Картають за нечесні вибори владу Донецька. А ми картаємо за нечесні вибори в нашому краї. Вдумайтесь, краяни, в селі Ценява Рожнятівського району, де 60 бойків віддали свої життя за Україну, переміг реґіонал. Здоровим глуздом зрозуміти це неможливо. А Верховинщина, а Коломийщина – всуціль реґіонали, або те ж саме – литвинівці.

Щось пороблено нам! Як каже знайомий депутат, ще замало тиснуть. Треба знову повернути Сибір, Афґаністан… Можливо, тоді до нас, галичан, повернеться щось святе. Але пороблено щось і комуністам (переконаний, вища сила!). Адже кримський комуніст Леонід Грач висловлюється так: «Підсумки виборів – це торжество шахраїв. Це гримаса авантюристів із Партії реґіонів – і від голосування небіжчиків в Алушті, що ожили на одну годину, й до роботи у виборчкомах шестимісячних членів комісій у Львові. Прикладів порушень безліч. Картина фарсу що відбувся, виявила гнилість, криміналізацію режиму, котрий пішов на прямий зухвалий обман народу в Криму і по всій Україні.

І коли свої про своїх таке кажуть, то це наводить на думку, що з нинішньою владою невдовзі буде те, що і з ідеями революції. І має рацію наш краянин Юрій Андрухович, який передбачає, що правити їм залишилось недовго. А ми, галичани, повинні зрозуміти й пам'ятати, що не маємо шансів на соборну незалежну Україну, коли основою влади є брехня, насильство, підкуп, залякування, шантаж… І ми своїми голосами підтримуємо це. Схаменімся!

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ДУМАЙМО!

НАЗВАТИ ЗЛОДІЯ ЗЛОЧИНЦЕМ!

Неназваний злочинець, майже як неспійманий злодій, – ще не злочинець. І коли його дії не називати злочинними, то вони і сприйматимуться світом, як незлочинні. Наприклад, коли хтось ширить антидержавні погляди, їх треба одразу кваліфікувати, як антидержавні. Бо, коли не дати антидержавним поглядам правильної назви, ці погляди сприймаються, як цілком «державні», бо ніхто їх не назвав правильно.

І з цього «неназвання» виникають великі біди, як, скажімо, питання про державну мову в Україні.

Окупанти України століттями не давали українцям уживати свою рідну мову у школі, у пресі, в державних установах, судах тощо. Трактували її як «мужицьку», забороняли, не давали розвиватися, фізично нищили знавців цієї мови. І саме це упослідження нашої мови змусило нас до революцій. Одна така революція повалила царя. Нова – ніби протицарська влада – мусила рахуватися з українською мовою. А втім – недовго. Знявши попервах царські заборони та обмеження, нова влада почала наслідувати царів. Та стався збій. Українці проголосили самостійність, і то саме для того, щоб наша мова стала державною. Державність української мови – це і є суть нашої самостійності. Саме через мову і сталося проголошення самостійності України.

Державність української мови випливає з факту самостійності України і заразом засвідчує цю самостійність. Не буде в Україні українська мова державна, значить, Україна не буде самостійна.

В Україні має поширення і мова колишньої імперії. Цей факт відбитий у Конституції, і російській мові в Україні ґарантовано ряд прав.

Але зробити її державною суперечить факту самостійності України. Російська мова вироблениша від української. Не маючи статусу державної, вона досить популярна. Ставши ж державною, вона на ділі зведе проголошення самостійності України до нуля. Вороги української самостійності вхопилися за гасло надання російській мові статусу державної, бо вони розуміють, що факт надання російській мові статусу державної ліквідує нашу самостійність. Це гасло маскує бажання ворогів української самостійності ліквідувати нашу самостійність і по суті є антидержавним гаслом. Саме так слід було трактувати це гасло, коли його проголосив на виборах 1994 року майбутній Президент України Леонід Кучма.

На жаль, цього не зроблено. Ніхто не добачив у гаслі надання статусу другої державної російській мові антидержавного характеру.

Про те, що це гасло антидержавне, свідчать сучасні події. Прийшовши до влади, визнавці цього гасла ще до надання російській мові статусу державної ведуть антиукраїнську політику і ліквідують українську самостійність на ділі. Отож правильна назва фактів і подій – запорука від усяких несподіванок та ворожих забігів. Вона допомагає нам правильно оцінювати події і факти життя.

Коли гасло надання російській мові статусу державної є гаслом антидержавним, то вся діяльність тих, хто обстоює це гасло, є антидержавною. Антидержавною є й політика, ведена тими, хто обстоює це гасло.

А самі особи, які обстоюють це гасло, є ворогами держави, яку вони офіційно репрезентують.

Тому, коли йдеться про наше ставлення до таких осіб, то чи можна їх визнавати нашими міністрами, прем'єрами, президентами тощо, коли вони прийшли до влади, спекулюючи на антидержавних гаслах?

Це питання потребує правильної та підпертої розумом відповіді.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ІСТОРІЯ

І МИ ТАМ БУЛИ...

Відображення подій польсько-турецьких воєн на українських землях у зібранні живопису Львівської галереї мистецтв

У ті часи не було фотографії і відео, не було кіно. І про перебіг багатьох історичних подій можемо дізнатися лише з мистецьких творів сучасників – королівських малярів Альтамонте, Романа де Хуге та інших. Увагу привертає картина Фердинанда Кесселя (Кестлера) й Андрія Стеха **«Хотинська битва Яна Собеського 1673 року».**

Сьогодні цей твір експонується в костелі м. Олесько, який входить до філіалу Львівської галереї мистецтв. На полотні праворуч зображений Ян Собеський на гнідому коні. Майбутній король одягнений у військові обладунки, поверх яких накинута тигрова шкіра. У правій руці він тримає гетьманську булаву. Ян без шолома, волосся темне, рівно підстрижене. З другого боку, вдалині, видніється табір, влаштований півмісяцем так, що з одного боку він захищений рікою. Поляки нападають звідусіль. Далі видно Хотин. Ліворуч тягнеться великий ліс, до якого втікають турки. Багато їх гине в ріці. У верхній частині картини латиномовний напис про розгором 80-тисячної турецької армії військом короля Михайла та гетьмана Яна III. Колорит твору яскравий.

Написаний твір у 1674–1679 рр. сучасником подій, правдоподібно у Жовкві, на замовлення Яна III та під його безпосереднім наглядом. А стосовно авторства картини, то єдиної думки сьогодні серед дослідників немає. Історик Олександр Чоловський, з огляду на автограф Кесселя на картині, надавав перевагу саме цьому художнику. Однак мистецтвознавець Володимир Овсійчук вважає, що він був помилково нанесений художником-реставратором Енгертом у 1825 році. Прізвище справжнього автора – «Steh» – розкриває інший виявлений напис.

Та повернімось до військово-історичного опису зображеної на картині події – розгрому турецької армії під Хотином 11 листопада 1673 року. Більш докладний опис цього твору зробив історик Олександр Чоловський. За його спостереженнями, на картині Ян III зображений у повний зріст на тлі Хотинської битви. Вдалині – поле бою, розділене Дністром. За рікою, поблизу Хотинського замку, видніється укріплений ровами й валами турецький табір з наметами і військом. Польсько-литовська кавалерія, піхота й артилерія оточують з усіх боків турецький табір. Молдавські загони господаря Петричейки, перейшовши на бік поляків, теж атакують турків. Розгромлена турецька армія лише подекуди чинить опір. Більшість турецьких військ в умовах загальної розгубленості й метушні шукає порятунку, втікаючи з поля бою. Та їх наздоганяє польська кінnota і в кривавій битві довершує розгром. Картина відзначається живим колоритним і правдивим зображенням краєвиду. Загалом це твір великої історичної вартості. Картину реставрували віденський художник Енгерт у 1825 р., львівський маляр Генріх Кюгн у 1904 р.

У палаці Потоцьких, де розміщені твори живопису XIV–XVIII ст., ми скористалися допомогою наукового працівника Марії Сойки, яка показала й розповіла нам про твори Ф. Парроселя та Дж. Рокко. Оглянуті картини цікаві своєю композицією, динамікою, колоритом. За своєю фактурою (одяг, озброєння) вони нагадують баталії з турками, а одна з них, що належить Дж. Рокко, так і називається **«Битва з турками».** Вона демонструє кульмінаційний момент збройної сутички, втрату турками бойового знамена, полон їхнього воєначальника і втечу з поля бою. Ці твори належать до парадного батального живопису французької школи XVII ст.

До циклу творів, присвячених воєнним подіям під Хотином належать і менш відомі твори, серед яких **«Битва під Хотином»** Жана Мартена. Композиція цього твору нагадує гравюру Романа де Хуге. А ще один твір «Битва під Хотином» – належить пензлю невідомого художника. Вона експонувалася в 1927 році на виставці батального живопису у Варшаві, а згодом стала власністю графа Юрія Потоцького. Картина **«Театр перемоги над турками і татарами під Хотином 11 жовтня 1683 року»** теж належить до недосліджених. На ній зображений Хотин і його околиці, де розташувалися польські й турецькі військові табори напередодні битви.

Отже, на тему Хотинської війни був створений цілий цикл батальних творів. Але у численних покоях Жовківського замку, наприклад, у 1727 році було понад 300 різножанрових картин, у тому числі, близько десять полотен батального змісту. Значна збірка живопису існувала в Бережанському замку, що належав Сенявським. Вона була розміщена у 14 залах, покоях та бібліотеці. У Вишневецькому замку було близько 40 картин, на яких зображені битви з татарами, мисливські сцени, пейзажі, види міст. Сьогодні ці картини зберігаються у Московському історичному музеї.

Для нинішніх поціновувачів важливо, з якою точністю відображений важкий період воєн з турками й татарами. Активним учасником цих баталій було й місцеве українське населення, що брало участь у захисті фортець і замків, зокрема, Львова, Теребовлі, Хотина та інших. Більшість згаданих творів виділяється своїм реалізмом і документальністю в зображенні місця битви, розташуванням військових сил, стратегією і тактикою бою, точністю в передачі фактури військового одягу, обладунків, озброєння, спрощеним і схематичним зображенням живих типів людей і облич.

Для батальних картин цієї доби основними чинниками залишались точність і раціоналізм у питанні терену і розміщення на ньому важливих об'єктів. Однак картини батального жанру цього часу хибують не завжди правильним трактуванням простору й точністю перспективи, проте відзначаються правдивістю зображуваних подій, і в цьому їхня історична цінність.

Іван ТИМІВ,
директор музею «Етнографічна скарбниця Калущини», історик

ДІЯ: ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

ВІД СЕЛА ДО СЕЛА НАШЕ СЛОВО ЛУНА...

Вокальний ансамбль «Квіти ромену» обласного Народного дому «Просвіта» під керівництвом Ореста Турка нещодавно побував у селі Хом'яківка Тисменицького району. На початку зустрічі з місцевою громадою заступник голови обласної «Просвіти» Петро Арсенич розповів про історію села, про його славних людей, які проживали і творили тут. У гарному, світлому і, головне, теплому приміщенні місцевого Народного дому, на відміну від багатьох інших, де довелося перед тим побувати, співалося чудово. З усього видно, що в селі є господар. Це сільський голова, він же і голова «Просвіти» – Степан Сем'янчук. Здається, всі сільські заклади культури діють в однакових умовах, але господарюють у них по-різному. Вогонь, як кажуть, горить лиш там, де світим ми його.

Протягом останнього місяця в рамках «Концепції відновлення сільських «Просвіт» художні колективи, вихованці Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти» й окремі виконавці з насиченою змістовною концертною програмою побували у дванадцяти селах Рогатинського району, де, починаючи від районного центру, від села до села котився, проголошений місцевою владою, фестиваль патріотичної пісні. Радо вітали просвітян у самому Рогатині й особливо дякували виконавиці пісні «Роксолана» Мар'яні Бідочко, яка її вперше виконала перед пам'ятником Роксолані на її батьківщині у центрі міста.

Тепло зустрічали просвітянських аматорів і в Сарниках. Тут старші люди, котрі пам'ятають «Просвіту» ще зі своєї юності, готові допомагати молоді у відродженні організації на чолі з головою «Просвіти» Іваном Тузом. Гостинно зустрічало нас і крайнє на межі з Тернопільською областю село Івано-Франківщини – Чесники. Після Служби Божої в церкві до Народного дому селян з радістю запросила директор Галина Фрик, що не скажеш про керівника аналогічного культурного закладу сусіднього села Верхня Липиця Ольгу Демків. На призначений для концерту час двері сільського клубу з невідомих причин були на замку. Але просвітяни не розгубилися, й українська пісня та слово, що залунали під відкритим небом у центрі села, зібрали ще більще мешканців, ніж могли вміститися в клубі. Тут вони могли навіть підспівувати й підтанцьовувати. А атмосфера спілкування була теплою і щирою.

Полишивши різну домашню роботу, яку в селі ніколи всю не переробиш, щоб запричаститися українським духом, прийшли люди до сільського Народного дому і в Підвинні, і в Підгородді.

Бадьора музика під сільським клубом погідного недільного дня скликала односельців у Лучинцях. Перед цим звечора була дискотека, де розважалася молодь. Приміщення гарне, чисте і серед інших вирізняється тим, що має всю необхідну сучасну музичну апаратуру, про яку подбала разом із сільським головою директор Народного дому.

А в Путятинцях завідувачка клубу сказала нам, що останній концерт проводився тут ще в травні до Дня Матері.

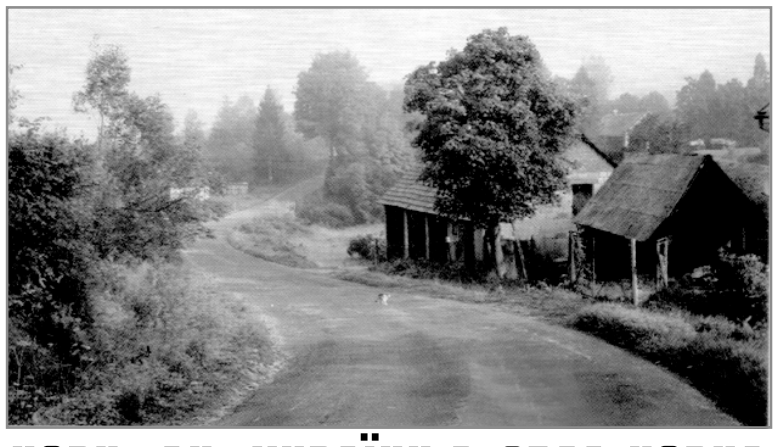
Обельниця – невеличке село Рогатинського району. Може, тому, що приміщення клубу тут не дуже затишне, люд сходився на концерт повільно. Та коли залунала музика, селяни позалишали роботу й поспішили на зустріч. Давно, казали вони, у сільському клубі не було таких забав.

А ось Добринівському Народному дому могли б позаздрити навіть деякі міські народні доми. Мешканців у селі чимало і з усього виглядає, що вони люблять бувати тут – у цьому осерді культури.

Та найтепліше просвітянських аматорів зустрічали у Юнашкові. Повний великий зал людей, багато молоді, дітвори, яка радо приймала подарунки від «Просвіти» – дитячу літературу. А згодом голосними оплесками дякували за концерт виконавцям – Світлані Суховій, Руслані Денезі, Ярославу Бурлачуку, Анастасії та Надії Гаріджук, Анні Якубовській, Мар'яні Бідочко, Вікторії Бриндзей, Надії Легун та Марічці Андрюк. Заключним акордом концертів була пісня у виконанні Світлани Суховій на слова Романа Юзви «Вознесись». І дійсно, так хочеться тепер, коли ти вже «воскресла, Україно!», як співається у цій пісні, щоб вона піднялась із колін, щоб не поставили нас знову на коліна ніякі зайди і перевертні. Отож кріпімось духом!

Михайлина БОДНАР

ПАМ'ЯТЬ

ЧОРНІ ДНІ УКРАЇНЦІВ СЕЛА ЧОРНА

«Галицька Просвіта» у № 40 за 28 жовтня повідомляла про презентацію книги Дарії Петречко про втрачені українські села – село Чорна. Сьогодні ми перегорнемо її сторінки.

Вони й досі пам'ятають ту страшну ніч, хоч у 1951 році були ще зовсім малими. Десятки жителів села Чорна Нижньо-Устрицького району тодішньої Дрогобицької області (нині – Польща), етнічних бойків, насильно разом із нехитрими пожитками загнали тієї ночі в товарні вагони, так звані телятники, йповезли на Донеччину. І стали ґазди з дідапрадіда переселенцями, а по-науковому – депортованими....

Донині пам'ятають, як місили малими порепаними ноженятами глину, щоб обмазати хати. Так пише про насильницьку депортацію українців із села Чорна (в книзі «Втрачені українські села. Чорна») Ірина Шалкітене. Над цією книгою її авторка, уродженка села, Дарія Петречко разом із приятелями працювала понад три роки. І ця титанічна праця переросла в 500-сторінкову книгу. Вона складається з семи розділів, у яких оповідається про історію та географію села і життя українців, його розвиток від княжих до радянських часів і депортацію 1951 р., облаштування виселених, роль Церкви, «Просвіти» у культурному, господарському розвитку села. У спогадах нащадків звучать ностальгія і сум.

Хочеться звернути увагу читачів на окремі розділи про просвітянський рух. У 1910 році актив села звернувся до повітового старости за дозволом на відкриття читальні. Але щойно в 1927 році в селі була заснована читальня, яка згуртувала молодь. Перш за все, керівництво філії взялося за ліквідацію неписьменності. Створило групу, в якій навчалося понад тридцять хлопців, яким було поза двадцять. За три місяці була освоєна програма чотирьох класів початкової школи. Ще багато зробили просвітяни на ниві культури й духовності в селі Чорна.

Розвивалося на Бойківщині і бджільництво. Ось що розповіла Люба Янчук. «У мого тата була пасіка. Але при виселені бджіл брати не можна було. Та батько таємно взяв два вулики з бджолами, які в вагоні накрили якоюсь одежею і, для маскування, мене, восьмирічну дівчинку, посадили зверху. Так ми перевезли вулики в село Тельменове на Донеччині». Юліан Витязь згадує такий випадок у Чорній: «У мого батька була невелика пасіка... Одного вечора він повертався з бурової... почув лайку російською мовою. Підійшовши ближче, зрозумів, що солдати з застави крадуть мед, а бджоли їх кусають. Вранці батько зі стрийком Юрком побачили три розбиті вулики, а поруч були рамки. Вони знайшли солдатську пілотку, на якій було написано прізвище солдата. Стрийко з цією пілоткою пішов до начальника застави і сповістив про ці події... Через два дні приїхали солдати на конях і забрали стрийка на заставу. Там йому повідомили, що солдати «нє воровали твой мьод», а «искали нелегальную літєратуру». Вони показали дві книжки, надруковані українською мовою, з намальованим тризубом. Стрийкові присудили 10 років ув'язнення на Колимі, а його дружину та чотирьох малих дітей вивезли у Челябінську область на шахти. Ось так подякували визволителі-москалі за мед».

Дуже цікаво описує пані Дарія, як «били олій». В мого прадіда, що на Опіллі, теж була олійниця. І мама часто розповідала, як вони з татом їздили зимовими вечорами «бити олій». Але малим я не розумів, як відбувався цей процес. Подивився на рисунок і згадав прадіда, дідавійта і, звичайно, батьків. Олію били з льону, конопель, маку. Виявляється, лляна олія прекрасно впливала на печінку й підшлункову залозу, а це вберігало від захворювань цих органів, дуже поширених тепер. Я пам'ятаю, як сусіди-переселенці мололи на цих жорнах борошно. Ось як про це пише Василь Симоненко в своєму ліричному вірші «Жорна»:

«Натуга на руках,
від втоми чорних,
здувала жили...
І сіялось не борошно,
а мука...
При тьмяному мигтінні каганця
жіночі ніжні
материнські руки
тягли за ручку
камінь без кінця».

Словом, праця Дарії Петречко написана цікаво й заповнює ще одну сторінку нашої дуже драматичної історії. Сердечно раджу прочитати цю книгу.

Михайло ПАСІЧНИК

КОНФЕРЕНЦІЇ

ГАЛИЧ У ДОІСТОРІЇ...

У Національному заповіднику «Давній Галич» відбулася Міжнародна наукова конференція «Галич і Галицька земля в доісторії і середньовіччі. Проблеми методології». Організаторами конференції стали Міністерство культури і туризму України і генеральна дирекція заповідника «Давній Галич». Традиційно щорічне осіннє проведення конференції співпало з іншою не менш важливою подією – відзначенням 16-ої річниці з часу створення заповідника.

З привітальним словом до учасників конференції звернулися генеральний директор заповідника, голова Галицького РМО «Просвіта» Олександр Береговський, начальник управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації Володимир Федорак та інші.

У роботі конференції взяли участь науковці з Івано-Франківська, Галича, Львова, Чернівців, Луцька, Белза, Жешува (Польща). Доповідачі досліджували проблематику і перспективи археологічних досліджень на території Національного заповідника «Давній Галич», палеолітичних стоянок на Галич-Горі, мезоліту і палеоекології Галицько-Городенківського Подністер'я та інше. За результатами досліджень видали збірник матеріалів.

А найбільш активних працівників заповідника відзначили почесними грамотами управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації та Галицької райдержадміністрації. Зокрема, нагородили старшого наукового працівника В. Гембарську, завідувача науково-освітнього відділу І. Цап'юк, завідувача відділу охорони природи і заповідних територій М. Дмитрук та інших.

Н. К.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ОУН: ПІДНІМАЛА ДО ВОЛІ ВСІХ

В Івано-Франківському обласному музеї визвольних змагань імені Степана Бандери презентували збірник статей «Діяльність підпілля ОУН на сході України» (упорядник – П. Хобот). Книгу видав цього року в Дніпропетровську Східноукраїнський дослідницький центр «Спадщина».

До нас прибули молоді історики В'ячеслав Труш, який вивчає діяльність ОУН на Харківщині, та Лесь Ісаєвич, який займається дослідженням слобожанського козацтва і визвольного руху на Харківщині. У збірнику йдеться, зокрема, про «Підпілля ОУН–УПА на Сумщині: деталізація подій через призму документів спецслужб». На основі документів доведене існування мінімум чотирьох окружних проводів ОУН: Сумського, Роменського, Глухівського й Конотопського, які, в свою чергу, були розгалужені на районові проводи.

Автори статей розкривають історію діяльності ОУН–УПА в роки Другої світової війни на теренах Східної України. Надзвичайно велике зацікавлення викликають статті Дмитра Куделі «Дніпропетровці в УПА», Геннадія Іванущенка «Підпілля ОУН–УПА на Сумщині: деталізація подій через призму документів спецслужб», Юрія Щура «Нацистські репресії проти ОУН на Запоріжжі».

На презентації наголошувалося, що цей збірник далеко не перше таке видання на сході України. Лише на Сумщині вийшли «Книга пам'яті Сумської області», «Голодомор 1932–1933 років на Сумщині», «ОУН–УПА на Сумщині».

У залі були присутні вояки УПА, представники національно-патріотичних партій, громадськість міста. Автори збірника довели, що Організація українських націоналістів існувала не лише на теренах Західної України, як про це твердить комуністична пропаґанда.

РЕЗОНАНС

СЛУШНЕ УТОЧНЕННЯ

Ще зі шкільної лавки мені припала до душі творчість Володимира Сосюри – видатного українського лірика, поезією якого в 30–40-их роках минулого століття захоплювалась майже вся молодь України. Серед огрому його віршів чільне місце посідає, звичайно, вірш «Любіть Україну», в котрому третій куплет нібито починається словами: «Між братніх народів, мов садом рясним, сіяє вона над віками...» Це у мене завжди викликало здивування і внутрішню недовіру: не міг Сосюра так написати.

І як же я був приємно здивований, коли навесні цього року в газеті «Літературна Україна» натрапив на літературне дослідження, в якому стверджується зовсім інша редакція вірша – справжні слова поета. А вони такі:

Без неї – ніщо ми, як порох і дим,
розвіяний в полі вітрами...

Про це я повідомив письменника Геннадія Бурнашова, який у своїй загалом дуже гарній статті «Свою Україну любіть» («Галицька Просвіта», № 41 за 04.11.10 р.) наводить слова вірша саме в «радянській» редакції. А звучать вони вагоміше і пророче в написанні великого поета.

Ілля ЗАГРАНОВСЬКИЙ

КНИГОЗБІРНИК

ЯКОЮ БУТИ БІБЛІОТЕЦІ

Відбулася нарада керівників обласних бібліотечних установ – ОУНБ ім. І. Франка, обласної бібліотеки для юнацтва, обласної бібліотеки для дітей. Присутні були поінформовані про роботу установ, поповнення книжкового фонду бібліотек обласного підпорядкування (для цього передбачені кошти в сумі 245 тис. грн., профінансовано 201 тис. грн. (82 відсотки)). Була проведена передплата періодичних видань.

У самих бібліотечних установах проведені літературно-мистецькі заходи, зокрема: святочна академія «Розкрилля творчості Володимира Качкана», зустріч з дуетом акордеоністів «Концертино», презентація видань – поетичної збірки Ірини Костюк «Крізь час...», книги краєзнавця Мирона Мицана «Станиславівські вежі», енциклопедичного словника «Івано-Франківськ», книги поетеси Марії Лазарович «Загублене дзеркало» і творча зустріч з поетом Ярославом Ткачівським.

У червні на базі ОУНБ ім. І. Франка в рамках програми «Бібліоміст», що впроваджується в Україні за фінансової підтримки фундації Білла та Мелінди Гейтс, відкрили центр тренінґів. У тренінґовому центрі відбулося навчання групи бібліотечних працівників, яким вручили сертифікати. Уже відкрили Інтернет-центр Рожнятівської центральної районної бібліотеки. Провели круглий стіл «Програма «Бібліоміст»: стан і перспективи» про напрацювання і перспективи впровадження програми на теренах нашого краю.

У серпні в області перебувала делеґація працівників Воєводської публічної бібліотеки ім. Е. Смулки м. Ополє (Польща). Була продовжена угода про співпрацю між названою бібліотекою та Івано-Франківською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. І. Франка.

Обласна бібліотека для юнацтва спільно з управлінням євроінтеґрації та інвестиційної політики облдержадміністрації провела обласний конкурс творчих робіт «Європейський Союз – крок назустріч». Провели обласний семінар-практикум «Інформаційні потреби юнацтва та можливості їх задоволення в бібліотеках», обласний семінар-тренінґ «Українська книжка для виховання толерантності». Розпочалася підготовка соціологічного опитування «Найкраща українська книга року».

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

НЕ РОЗГУБИТИ БАТЬКІВСЬКИЙ СПАДОК

У «Галицькій Просвіті» започаткована рубрика «Що не край, то звичай», у якій друкуємо матеріали про давні звичаї і традиції українців, зокрема, сценарії толок, проводів до війська… Автор сценаріїв – методист з фольклору обласного Народного дому «Просвіта» Надія Гаріджук. З нею наша розмова.

Надіє Василівно, Ви зовсім недавно приступили до обов'язків методиста з фольклору в Народному домі «Просвіта», що плануєте провести, організувати.

Планів, звичайно, багато, але, перш за все, думаю створити вокальний фольклорний гурт, який би практикувався у виконанні автентичного репертуару. Або, як кажуть, народних пісень. Ще хотілось би започаткувати в «Просвіті» театр. Адже просвітяни зазвичай славились своїми театральними постановками, то чому б нам не продовжити цю традицію? Крім того, я вже довший час займаюся дослідженням обрядів і традицій Покуття і багато з них перенесла на сцену, як от «Проводи в рекрути», «Толоку», різдвяний вертеп, «Маланку», «Покутське весілля» та інші. Матеріалу назбиралося багато й мені хочеться поділитися з іншими, тому за домовленістю з редакцією «Галицької Просвіти» ми започаткували рубрику «Що не край, то звичай», де описуватимуться давні обряди й традиції етнічних груп, історія виникнення цих обрядів і, по можливості, стилізовані сценарії до них. Тому запрошуємо всіх небайдужих до повернення нашої етноісторії людей до співпраці. Присилайте на адресу редакції «Галицької Просвіти» описи обрядів і традицій, які побутують або колись були у вашій місцевості. Будемо вам за це щиро вдячні.

Недавно Ви з фольклорним гуртом «Бортницькі молодиці» від Бортницького осередку «Просвіти» побували на фестивалі «Покутські джерела», що проходив у Тлумачі. Які Ваші враження?

Нарешті, нарешті і в покутян є свій фестиваль. Бойки тішаться своєю «Бойківською ватрою», гуцули запрошують на гуцульський фестиваль, лемки з цілого світу з'їжджаються до «Лемківської ватри», а покутянам не було куди «приткнутися». Та дякуючи снятинцям, які в 2008 р. започаткували «Покутські джерела», цей фестиваль проходить уже втретє. Минулого року він відбувся у Городенці, а в наступному році, за розпорядженням обласної держадміністрації, проводитиметься в Коломиї і вже в ранзі Міжнародного. Що ж до цьогорічного фестивалю в Тлумачі, то, перш за все, щира вдячність організаторам, які в таких, м'яко кажучи, непростих погодних умовах зуміли провести свято на високому рівні. А перед тлумаччанами я низько вклоняюсь, бо, не зважаючи на проливний дощ і холод, вони все ж таки прийшли на майдан, і з азартом вітали кожного, хто виступав.

У Вас досить великий досвід роботи з молоддю, адже Ви є керівником народного аматорського студентського фольклорного гурту «Тайстра» Галицької академії. То чи правда, як дехто стверджує, що сучасну молодь не цікавить старовина?

Абсолютно неправильне і категорично хибне твердження. Наше юнацтво дуже цілеспрямоване і знає, чого хоче. Хоч у цьому проявляється вічне протистояння батьків і дітей. Дорослим завжди здається, що діти гірші, ніж були вони в їхньому віці, – і не слухаються, і бажають виділитися, і, як казала колись моя бабуся, «старину не шанують». Але, з вашого дозволу, я насмілюся заперечити таким буркотунам. Діти все шанують і все їм цікаво – і старі пісні, і танці, і те, які колись були вечорниці, і як колись хлопці загравали до дівчат, і чому була така трагедія для всіх, коли хлопця забирали в армію. Треба тільки вміти розпалити їхню цікавість, а не змушувати щось робити проти волі. В Галицькій академії гурт, про який Ви згадували, є одним із наймасовіших, понад 30 дітей, і жодного учасника туди ніхто не заганяв силою. Навпаки – діти займаються з великим задоволенням, ще й стараються приводити своїх друзів і знайомих. І в результаті всі вміють танцювати давні падеспанець, канаду, голубку, звичайні побутові вальс і польку, знають багато народних пісень, а головне – не соромляться виконувати їх на своїх вечірках.

З Надією ГАРІДЖУК спілкувалася Марина ЧОРНА

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

ОСЕРЕДОК ДУХУ В СЕЛІ ТОПІЛЬСЬКЕ

У селі Топільське Рожнятівського району відкрили будинок культури, будівництво якого розпочалося ще 21 рік тому. Тепер ще один населений пункт має осередок духовності. Клуб і бібліотека знаходяться в одному приміщенні, яке є просторим і теплим, обладнане великим залом для концертів та опаленням із сучасними енерґозберігаючими технологіями.

Життя нового будинку культури розпочалося з освячення, виголошення привітань, передачі подарунків. На відкритті виступили начальник управління туризму і культури Івано-Франківської облдержадміністрації В. Федорак, голова Рожнятівської райдержадміністрації М. Філіпович, голова Рожнятівської районної ради В. Ленів, начальник відділу туризму і культури Рожнятівської райдержадміністрації Я. Тринчук, сільський голова Д. Стовбан та інші. Меценатам культури і будівельникам вручили грамоти, для бібліотеки передали книги, а для будинку культури – музичну апаратуру.

З нагоди відкриття клубу, на його сцені відбулася академія, яка надовго запам'ятається присутнім, адже презентував її Івано-Франківський національний академічний Гуцульський ансамбль пісні і танцю «Гуцулія».

А. Ч.

ТАЛАНТИ

ШЛЯХ НА ВЕЛИКУ СЦЕНУ

Оксана Романюк народилася в Бурштині, закінчила гімназію і завжди співала. Пам'ятаю її перші успішні виступи в Івано-Франківську на конкурсі «Карпатські соловейки», «Таланти землі галицької», «Золотий тік», у концертах та урочистостях. Пісні у її виконанні були яскравими, енерґетичними, їх завжди помічали.

Під час навчання у Бурштинському енерґетичному коледжі Оксана активніше почала займатися співом, співпрацюючи з бурштинським композитором-піснярем Ігорем Іванцівим. Завдяки підтримці коледжу побувала на відомих фестивалях «Чорноморські ігри», «Східний базар», «На хвилях Світязя», «Червона рута». Поєднуючи навчання в інституті мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника та Галицькій академії, продовжує співати, даруючи свої пісні людям. Вчитель з вокалу доцент Галина Стасько задоволена своєю ученицею і бачить у ній великий вокальний потенціал. І хоча Оксана вже сьогодні магістр, народила донечку Христину, працює в Бурштинському клубі культури «Прометей», але завжди радиться і вчиться у своїх наставників у підборі репертуару для концертної програми і написанні пісень. Адже саме після народження донечки Оксана почала писати пісні – колискові, про кохання, про зміст життя.

І ось 19 жовтня тендітна чорнявочка Оксана щиро запросила всіх до музично-драматичного театру на свято ліричної та естрадної пісні й музики. Вона вперше на цій сцені співала під оркестр «The best band», в якому працює її чоловік Богдан Ткачук. Проект, який представила Оксана Романюк-Ткачук, підготовлений за міжнародними стандартами, адже у світі дуже цінується живий звук, енерґетика і природність. І все це було на творчому звіті за десятиріччя виконавської діяльності Оксани Романюк-Ткачук – і чудовий спів, і живий звук, і неповторна енерґетика.

Любов ХУДИК

ДОЛІ

«Я ЩАСЛИВА, БО БОГ ДАРУВАВ МЕНІ ЖИТТЯ І ДАЄ НАТХНЕННЯ ДО ТВОРЧОСТІ»

Марія Лазарович живе і творить у Косові, куди переїхала вже самостійною людиною, щоб відкривати світ, дарований Богом, працювати для розвитку дітей, які черпають у неї знання. Марія з дитинства, яке проходило в селі Баня-Березів, де їй давали освіту вчителі, які приходили до дівчини-інваліда додому, виколисувала свою пісенно-поетичну мрію. Потім був Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, а відтак Бог послав їй добрих людей (а її завжди охороняє Господь), які допомогли придбати в Косові квартиру на першому поверсі. Це дало можливість уже на візочку їздити містом, «ходити» на ньому до Косівського центру дитячої творчості, до редакції і навіть до Івано-Франківська, Києва.

Марічка укладала свої поетичні квіти, сплітала віночки вдячності Богові, людям і ось прийшла з ними до читача до обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка. Це свято для молодої поетеси влаштували працівники бібліотеки, односельці, які приїхали до обласного центру, вихованці студії поетичного слова «Струмочок» з ЦДТ м. Косова.

Розпочалося свято танцями на візках, які продемонстрували учасники однойменного проекту, започаткованого в області Марічкою Лазарович і підтриманого управлінням сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації. Потім з благословення отця Михайла з села Баня-Березів була презентована книжка Марічки «Загублене дзеркало». Завідувачка відділу краєзнавчої літератури Ольга Черепович запрошувала до слова охочих привітати молоду поетесу, а це і перша вчителька Оксана Томащук, і редактор збірки Микола Близнюк, і чоловічий ансамбль «Кришталь» (керівник – Микола Голинський), і голова клубу «Дивосвіт» Любов Пасічник, і меценат Олена Сазонова, і письменник Микола Симчич. А заступник директора фірми «Надія» Маргарита Бойко вручила навіть подарунок від канадського мецената Маркіяна Когута – нове крісло-візок для подорожей обдарованої танцівниці на візку.

Щаслива Марійка Лазарович читала свої вірші, співала разом із гостями коломийки, до яких приєднався навіть Петро Арсенич – відомий краєзнавець, а також друзі з клубу для інвалідів на візках «Простір». Від усіх щиро дякувала не тільки Марічка, але й мама, яка десять років після смерті чоловіка сама виховує донечку і, дякуючи Богові та добрим людям, щаслива від того, що її дитина щаслива, здобула освіту, має мрію – бути потрібною людям, окрилювати надією і вірою людей-інвалідів.

Любов ЗОРІНА

ПОСТАТІ

ВШАНУЄМО ПАМ'ЯТЬ МИТЦЯ

15 листопада о 15.00 у виставковому залі Національної спілки художників України відкривається виставка творів Петра Боєчка, присвячена 75-літтю з дня народження художника.

Митець був членом НСХУ, лауреатом премії ім. Я. Лукавецького, стипендіатом облдержадміністрації. Багато робіт П. Боєчко подарував художньому музею, обласному краєзнавчому музею, музею визвольної боротьби імені Степана Бандери, а також музеям Києва, Тернополя, Почаєва, Львова, приватним колекціям України й інших країн.

Петро Боєчко займався і монументальним мистецтвом. Його мозаїки, розписи прикрашають інтер'єри та екстер'єри Івано-Франківська, Калуша, Долини та інших міст України. За життя він мав шість персональних виставок, брав участь у Всеукраїнських, обласних та міських виставках. Нагороджений дипломом Української академії архітектури II ступеня за здобутки в архітектурі та містобудуванні, почесними грамотами.

П. Боєчко присвячував свою натхненну творчу працю духовному збагаченню українського народу.

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ПРОСВІТЯНИНА МАР'ЯНА КРАСІВСЬКОГО

Відійшов у вічність ветеран освіти, громадський активіст, просвітянин, чуйна, чесна і доброзичлива людина – Мар'ян Красівський.

Смерть наздогнала його 9 листопада – на 79-му році життя.

Народився Мар'ян Якович у селі Витвиця Долинського району, з яким, власне, пов'язав усе своє життя, присвятивши себе служінню людям і добру. Був педагогом, директором школи, віддавши всі свої сили і знання вихованню підростаючого покоління, а за незалежності України двічі обирався головою Витвицької сільської ради.

Обіймаючи цю посаду, доклав чимало зусиль для розв'язання соціально-побутових проблем села. За його активної участі була, зокрема, споруджена нова школа, відкрили церковну дзвіницю. В центрі уваги завжди перебувало питання благоустрою.

Брав Мар'ян Якович активну участь у громадсько-культурному житті. Очолював місцеву «Просвіту», мав талант гуртувати й об'єднувати людей і сам був учасником самодіяльного сільського хору.

Світлої пам'яті Мар'ян Красівський залишив по собі добру пам'ять у всіх тих, хто його знав.

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, голова

Правління Івано-Франківського обласного і міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка висловлює щире співчуття членові Правління міського і Ради обласного об'єднання товариства, лікареві, кандидатові медичних наук, доцентові, полковникові ЗСУ, генерал-хорунжому УК «Галицька Січ» Миколі Кардащуку і його родині з приводу смерті його сестри Анни.

В просвітянській багатодітній сім'ї Дмитра і Насті Кардащуків (с. Старі Кути Косівського району) виховувалось п'ятеро дітей, найстарший із чотирьох братів Микола і сестра Анна. Батько загинув від фашистської кулі в далекому 1944 р.

Найбільшою радістю для братів була велика поміч їхньої сестри Анни матері. Ніхто з родини не був членом партії, тільки нелегкою працею і взаємодопомогою досягли кожен своєї мети. Брати Іван і Володимир вивчились і стали лікарями, Михайло – інженером, а сестра Анна все життя прожила в батьківській хаті. Була чудовою домогосподаркою, підтримувала національні традиції. Виховувала дітей, онуків і правнуків патріотами своєї Батьківщини.

Вічна пам'ять славній трудівниці. Земля їй пухом.

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, Голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО